

Lex plyn má ambici uvolnit nevyužité rezervace výkonu v síti. Frank Bold navrhuje, jak zvolený nástroj ještě zlepšit

23.4.2025 - Markéta Bočková | Frank Bold

Poslanecká sněmovna dnes schválila a poslala do Senátu novelu energetického zákona známou jako Lex plyn. Díky pozměňovacím návrhům došlo i na změny týkající se především obnovitelných zdrojů energie. Sněmovna zmírnila podmínky pro individuální kontroly výnosnosti solárních elektráren (FVE) uvedených do provozu v letech 2009 a 2010.

Povinnost se bude vztahovat až na elektrárny s instalovaným výkonem nad 145 kW. Zásadní je zavedení částečně nevratné kauce při uzavírání smluv o připojení k distribuční soustavě. Tato změna má za cíl ovlivnit i již existující a nevyužité rezervace výkonu pro fotovoltaiku a větrné elektrárny. Jejich hodnota v současnosti dosahuje 23 GW. Nejméně polovina z těchto rezervací se podle odhadů nikdy nezrealizuje.

Lex plyn zpřísňuje povinnost výrobců elektřiny a ostatních žadatelů o připojení k síti podílet se na nákladech za připojení k distribuční soustavě. Část této platby závislé na výši požadovaného výkonu nebo příkonu bude nově nevratná i pokud k připojení daného zařízení nakonec nedojde. Tato povinnost bude nově součástí smlouvy o připojení a distributoři mají povinnost ji doplnit zpětně také do stávajících smluv, u kterých developer své zařízení k soustavě zatím nepřipojil.

„Vedle zavedení nevratné kauce za připojení navrhujeme i jinou formu motivace pro to, aby developeri upustili od nevyužívaných rezervací. Nejprve prostřednictvím pozitivní motivace – amnestie za opuštění fronty – a posléze zavedením povinných milníků a lhůt k jejich splnění do smluv o připojení. To by v síti uvolnilo více rezervovaného výkonu, protože by frontu na připojení mohly opustit bez sankce i ty stojící projekty, pro které nevratná kauce nebude dostatečnou motivací. Je však nutné prvně vyčíslit náklady a přínosy takovéto amnestie.“ vysvětlil **Jan Bakule, právník Frank Bold a expert na energetiku**, s odkazem na aktuální studii Frank Bold, ve které expertní skupina na základě zkušeností ze zahraničí navrhuje 8 chytrých opatření k uvolnění kapacity sítě pro obnovitelné zdroje. Například ve Velké Británii výše zmíněnou cestu pozitivní i negativní motivace zavedli a slibují si od ní uvolnění až 94 GW výkonu v síti.

I nyní má žadatel o připojení k síti povinnost uhradit distributorovi podíl na oprávněných nákladech za připojení. Polovina nákladů se platí formou zálohy do 15 dnů od uzavření smlouvy o připojení a uhrazení zbylých 50 % pak distributor váže typicky k momentu před zahájením prací na posílení soustavy. Pokud však žadatel nebude k síti připojen, měl by se mu nyní tento podíl vracet – s výjimkou případů, kdy k ukončení rezervace dojde vinou žadatele. Nově bude již vždy jasné, že část toho podílu bude zcela nevratná.

„Energetický regulační úřad poněkud nestandardně dokonce už zahájil práce na úpravě příslušné vyhlášky, aby nevratnou kaucí zavedl a stanovil její výši. Přitom Lex plyn teprve dnes prošel Sněmovnou a neexistuje tak platné zákonné zmocnění k vydání zmíněné vyhlášky,“ popsal Jan Bakule.

Přestože je přidání nevratné kauce do smluv o připojení obecně dobrým krokem zpřísňujícím vstupní podmínky, může potenciálně ohrozit zejména projekty větrných elektráren. U nich je totiž už na samém počátku nezbytné zjistit, jaké jsou přírodní podmínky v dané lokalitě a také názory zástupců obce a místních obyvatel.

„Pokud by nyní dle návrhu vyhlášky musel developer uhradit i desítky milionů korun hned při rezervaci kapacity v síti bez znalosti místních poměrů, zvyšuje to jeho investiční riziko v již tak rizikovém odvětví,“ zhodnotil Jan Bakule.

Řešením pro větrné projekty by podle něj mohl být pozdější nástup účinnosti nevratné kauce tak, aby developer získal prostor například 6 až 18 měsíců od uzavření smlouvy o připojení.

<https://frankbold.org/pro-media/tiskova-zprava/lex-plyn-ma-ambici-uvolnit-nevyuzite-rezervace-vykonu-v-siti-frank-bold-navrhuje-jak-zvoleny-nastroj-je>